

PLA DE MALLORCA **XXI**

2020-2021

ANUARI

EDITA

Pla de Mallorca XXI

REDACCIÓ I MAQUETACIÓ

Fundació Iniciatives del
Mediterrani

FOTOGRAFIA

Climent Picornell
Maria del Carme Bauzà

AGRAÏMENTS

Mateu Ginard
Magdalena Genovart
Joan Buades
Julià Picornell
Jaume Garau
Celestí Alomar
Margarida Mulet
Climent Picornell
Joan Barceló
Andreu Ramis
Margarida Buades
Arnau Company
Sofia Feliu
Toni Garcias
Xavier Garau
Jordi Fiol i Horrach
Joana Serra
Sebastià Reixac

CONTACTE

info@plademallorcaxxi.com
www.plademallorcaxxi.com
facebook.com/PlaMallorcaXXI
twitter.com/PlaMallorcaXXI

© Pla de Mallorca XXI, 2021
Sant Roc, 4
07001, Palma

CARTA DEL PRESIDENT	4
PRESENTACIÓ PLA DE MALLORCA XXI	6
JUNTA DIRECTIVA	7
PRIMER ANY DE L'ASSOCIACIÓ: CRISI DE LA COVID	8

1. DIVULGACIÓ

Estudi d'antecedents i propostes	12
Revista EL PLA	13

2. PROPOSTES PER AL TURISME

Conveni de col·laboració amb el Consell, Mancomunitat i ALCAIB	14
Participació en el projecte SuSTowns	16

3. DIVERSIFICACIÓ ECONÒMICA

Col·laboració amb Mercat Social	17
---------------------------------	----

FÒRUM DE LA SOCIETAT CIVIL 18

ALIANCES 19

COMUNICACIÓ 20

Benvolguda amiga, benvolgut amic,

L'any passat, un conjunt de persones que vivim i estimam el Pla de Mallorca vàrem crear una entitat associativa, sense afany de lucre, independent i oberta a tothom que estima el Pla. Amb aquesta voluntat, l'associació Pla de Mallorca XXI es planteja com un observatori de referència sobre el Pla de Mallorca, un projecte col·lectiu per reflexionar i proposar idees pel futur, amb perspectiva històrica, col·laborant amb les institucions públiques i les entitats privades que hi fan feina en tots els pobles de la comarca.

El 7 de març de 2020 es constituïa oficialment l'associació, en un acte a l'ajuntament de Montuïri on vàrem estar acompanyats per més de 50 persones. Només una setmana després es declarava l'estat d'alarma i ens enfrontàvem a una crisi sanitària com no havíem conegut mai. La crisi econòmica i social, a més de l'emergència climàtica, han marcat, és clar, les primeres passes de l'entitat.

En aquest Anuari hem fet un breu resum de les primeres accions de Pla de Mallorca XXI. Com no podia ser d'altra manera, ens vàrem adaptar a marxes forçades a la crisi de la Covid, intentant donar suport en la mesura de les nostres possibilitats en els moments més durs.

També hem començat la publicació de la revista *El Pla*, on analitzam l'actualitat i compartim pàgines amb altres entitats, iniciatives i empreses de tots els municipis de la comarca.

Hem treballat per fomentar el debat, el diàleg i la proposta d'alternatives en relació amb la reactivació econòmica i el turisme al Pla. Hem signat un conveni de col·laboració amb el Consell de Mallorca, la Mancomunitat del Pla i ALCAIB.

També hem participat en les taules de feina del projecte SuSTowns a Montuïri, hem col·laborat amb Mercat Social en l'elaboració del Catàleg d'Iniciatives d'Economia Social i Solidària de la comarca i som membres del Fòrum de la Societat Civil, plataforma ciutadana per a la reconversió de les Illes Balears.

Per a continuar i arribar més lluny necessitam també el teu suport, per això vull convidar-te a fer-te soci de l'entitat i acompanyar-nos en aquest camí. Des de Pla de Mallorca XXI volem contribuir a aconseguir un Pla més cohesionat, més dinàmic, i avançar cap al futur. Junts podem fer-ho!

Ben cordialment,

Mateu Ginard i Sampol

PRESIDENT DE PLA DE MALLORCA XXI
Montuïri, setembre de 2021

PRESENTACIÓ

PLA DE MALLORCA XXI

L'associació Pla de Mallorca XXI té la vocació d'observatori de referència sobre el Pla de Mallorca, un espai d'anàlisi i reflexió on generar propostes de futur.

Els nostres objectius són:

- **Conèixer i donar a conèixer** la història del Pla de Mallorca.
- **Comprendre les tendències actuals** des d'una perspectiva interdisciplinària i oferir alternatives que millorin la qualitat de vida dels habitants del Pla.
- **Participar** en els organismes institucionals, especialment la Mancomunitat del Pla i el Consell de Mallorca, i col·laborar amb altres entitats ciutadanes.

Junta Directiva de Pla de Mallorca XXI

Mateu Ginard
President
Montuïri

Magdalena Genovart
Vicepresidenta
Sineu

Joan Buades
Secretari
Montuïri

Julià Picornell
Vicesecretari
Sant Joan

Jaume Garau
Tresorer
Algaida

Celestí Alomar
Vocal
Llubí

Margalida Mulet
Vocal
Llubí

Climent Picornell
Vocal
Sant Joan

Joan Barceló
Vocal
Porreres

Margalida Buades
Vocal
Porreres

Arnau Company
Vocal
Sant Joan

Andreu Ramis
Vocal
Lloret de Vistalegre

Sofia Feliu
Vocal
Porreres

Toni Garcias
Vocal
Algaida

Xavier Garau
Vocal
Algaida

Jordi Fiol
Vocal
Costitx

Joana Serra
Vocal
Montuïri

Sebastià Reixac
Vocal
Petra

Primer any de l'associació: crisi de la Covid

Presentació de l'associació a Montuïri, amb la presència de la vicepresidenta del Consell de Mallorca, Bel Busquets, i del batle de Montuïri, Joan Verger.

Pla de Mallorca XXI es va constituir el 7 de març de 2020, amb una presentació pública a la sala d'actes de l'Ajuntament de Montuïri. Una cinquantena de persones assistiren a l'acte fundacional, que comptà amb la participació de la vicepresidenta del Consell de Mallorca, Bel Busquets, i del batle de Montuïri, Joan Verger, que hi actuà també en representació de la Mancomunitat.

Una setmana després es declararia de l'estat d'alarma. La crisi econòmica i social a conseqüència de la Covid, a més de l'emergència climàtica, han marcat les primeres passes de l'entitat, que es va haver d'adaptar a aquesta realitat de manera immediata.

Així, les primeres accions de Pla de Mallorca XXI varen apuntar precisament a donar suport a la ciutadania en els moments més durs del confinament. Per això, es varen promoure dues accions: una de divulgació del paisatge i els valors del Pla, mitjançant el concurs "El Pla des de la teva finestra"; i una altra de suport al comerç local, mitjançant la publicació i actualització d'un llistat de petits comerços i cooperatives que es mantenien oberts durant aquells moments. També durant el confinament va veure la llum el primer número de la revista El Pla, una publicació digital de caràcter bimensual amb reportatges especials sobre temes d'interès a la comarca.

El president de Pla de Mallorca XXI, Mateu Ginard, explica els objectius de l'entitat al programa Illes i Pobles d'IB3.

A més dels projectes divulgatius, aquest primer any de l'associació s'ha caracteritzat pel debat, el diàleg i la proposta d'alternatives en relació amb la reactivació econòmica i el turisme al Pla. En aquest context, es va signar un conveni de col·laboració amb el Consell de Mallorca, la Mancomunitat del Pla i ALCAIB. També hem participat en les taules de feina del projecte SuSTowns a Montuïri, hem col·laborat amb Mercat Social en l'elaboració del Catàleg d'iniciatives d'economia social i solidària i som membres del Fòrum de la Societat Civil, plataforma ciutadana per a la reconversió de les Illes Balears.

Comerç local

Quins mercats i botigues de producte local donen servei als pobles del Pla? Els primers dies de confinament vàrem llençar aquesta pregunta als veïns i veïnes del Pla de Mallorca. Gràcies a la col·laboració de residents i comerços que facilitaven la informació, es va elaborar una base de dades amb els petits negocis i cooperatives de producte local que mantenen l'activitat durant els moments més crítics del confinament.

QUINS MERCATS I BOTIGUES DE PRODUCTE LOCAL DONEN SERVEI ALS POBLES DEL PLA?

Envia'ns les teves referències a info@plademallorcaxxi.com

El Pla des de la teva finestra

“Ara que hem d’estar a casa, és temps de pensar en el que més valorem. Des de Pla de Mallorca XXI llençam aquesta iniciativa per convidar-te a observar el Pla des de la teva finestra o balcó i cercar un angle d’esperança davant aquesta difícil situació.” Amb aquestes paraules presentàvem el concurs “El Pla des de la teva finestra”, on convidàvem a tothom a participar compartint la seva foto o vídeo a les xarxes socials. Molts veïnats i veïnades de tots els pobles del Pla varen compartir les seves imatges en aquest concurs que es va dur a terme entre el 24 de març i el 22 d’abril de 2020.

Algunes de les fotos participants: Joan Riera (Petra), Joan Vanrell (Sineu), Maria del Carme Bauzà (Maria de la Salut) i Martin Page (Porreres).

Algunes de les fotos participants: Antònia Puiggros (Sant Joan), Marta Ferriol (Sineu), Joana Maria Barceló i Marta Bergas (Sineu).

Manifest conjunt per al futur de Mallorca

TRAMUNTANA XXI

PALMA XXI

PLA DE MALLORCA XXI

Juntament amb Palma XXI, Tramuntana XXI i la Fundació Iniciatives del Mediterrani, vàrem publicar un comunicat conjunt on manifestaven les nostres idees cap a un futur més just, més pròsper i més resilient. En aquest manifest remarcàvem l'oportunitat de recuperar-nos de la crisi de la Covid des de la cooperació i el consens, reprendre activitats i enfortir sectors. Així com la necessitat d'aplicar una planificació estratègica en què la recuperació turística sigui aprofitada per reconduir el model cap a una economia més integrada. En aquest sentit, els nostres esforços des d'aquell moment han anat dirigits a millorar la vida de les persones i treballar en favor de la responsabilitat ambiental, econòmica i social, amb l'objectiu de regenerar les illes des del diàleg.

1 Divulgació

Conèixer, analitzar i divulgar la realitat que es viu al Pla de Mallorca, des de'una perspectiva multidisciplinar, ha estat una de les línies d'acció en aquest primer any de l'associació. de Palma és una de les nostres línies d'acció.

Estudi d'antecedents i propostes

Amb l'objectiu de comptar amb una diagnosi de l'estat actual de la comarca del Pla, es va elaborar el document "Proposta ciutadana pel futur del Pla de Mallorca". Aquest informe està dividit en dues parts: a la primera part, "La visió actual del Pla", es fa una anàlisi d'aspectes com l'activitat econòmica, els canvis poblacionals, l'agricultura, la joventut, l'associacionisme o la política, entre d'altres; i una segona part de propostes pel futur del Pla, en relació amb el patrimoni cultural, l'activitat agrícola i la innovació en indústries tecnològiques, turisme, comunicacions, etc.

PROPOSTA CIUTADANA PEL FUTUR DEL
Pla de Mallorca

Proposta ciutadana Pla de Mallorca 35

Segona part
**Propostes de
futur per al
Pla de Mallorca**

Revista *EL PLA*

"EL PLA, publicació del Pla de Mallorca" és una revista digital de periodicitat bimensual on es dona compte de les iniciatives que tenen una importància cabdal per a la comarca. A cada número s'elabora un dossier especial dedicat a un tema: festes d'estiu, les dones del Pla, empreses innovadores, memòria històrica, l'educació a la comarca, els estrangers del Pla, el producte local...

Amb l'objectiu de tenir una visió àmplia, a més d'un reportatge introductori, cada dossier compta amb una entrevista en profunditat a un personatge destacat. Ja han aparegut en aquestes pàgines persones com el compositor i músic Joan Valent, el conseller de Turisme Andreu Serra, la presidenta de Memòria de Mallorca Maria Antònia Oliver o la gerent de l'Institut Balear d'Innovació Empresarial Mariona Luís. També es dedica un apartat a recollir les d'experiències de persones, entitats o empreses del Pla, que han donat lloc a la secció "Veus del Pla" a la nostra pàgina web.

Una altra de les seccions fixes d'EL PLA és "Apunts del Pla de Mallorca", per Climent Picornell. En aquests articles, l'escriptor i geògraf santjoaner descriu la realitat de la comarca amb la seva particular visió. A més, al final de cada revista es fa un recull de les principals notícies de cada poble i es comparteixen articles cedits per altres publicacions locals.

[illegible]

2 Propostes per al turisme

Donades les condicions actuals d'emergència sanitària i d'incertesa econòmica, des de Pla de Mallorca XXI consideram que és necessari reflexionar i planificar d'una manera profunda i consensuada el desenvolupament futur i immediat de l'activitat turística a la comarca.

Per reactivar aquesta activitat econòmica, gràcies a les seves característiques, el Pla compta amb un avantatge competitiu en termes turístics, en comparació amb altres destinacions. Per exemple, la seva oferta hotelera es compon sobretot d'allotjaments de petites dimensions, siguin petits hotels o habitatges aïllats tant en nuclis urbans com agroturismes. Per tant, són modalitats d'oferta que els fan més fàcilment adaptables als criteris de seguretat sanitària que s'exigiran a partir d'ara. Aquest i d'altres aspectes ens fan pensar que el Pla té fortalesa suficient per adaptar-se ràpidament a la nova situació i enfortir la seva competitivitat dins el sector turístic.

Com a línia estratègica, s'hauria d'enfortir la percepció de "turisme no estàndard". El model de turisme del Pla és original, autèntic. El visitant ha de tenir la sensació que va a un lloc no-estandarditzat, únic, diferent, que no es pot replicar. Dins el fet d'oferir un producte turístic, aquest ofereix matisos i fets particulars, amb una experiència singular.

Conveni de col·laboració amb el Consell de Mallorca, la Mancomunitat i ALCAIB

Amb aquest punt de partida s'ha signat un conveni de col·laboració amb el Consell de Mallorca, la Mancomunitat del Pla i l'Associació de Llicenciats en Ciències Ambientals de les Illes Balears (ALCAIB). Aquest acord té la finalitat d'establir vies de cooperació per impulsar projectes de promoció i informació turística basats en el desenvolupament sostenible, la promoció de la qualitat del producte turístic i la identitat pròpia del Pla de Mallorca. Alhora, es pretén impulsar el tret turístic diferenciador de la zona i desenvolupar eines que evitin el declivi de l'interior de Mallorca, allunyat de l'impacte directe de la despesa turística.

A partir d'aquest protocol es podran desenvolupar programes de col·laboració, estudis conjunts, intercanvi d'informació, i divulgació i investigació. Això pot donar lloc, per exemple, a publicacions, activitats conjuntes de difusió o seminaris; investigació científica en sostenibilitat, innovació i intel·ligència turística; estudis sobre l'impacte econòmic i social del turisme, i programes de formació en els ODS i l'Agenda 2030.

Amb la vocació de sumar i aportar propostes, ens hem reunit en diverses ocasions amb el conseller executiu de Turisme, Andreu Serra. També ens vàrem reunir amb la presidenta del Consell de Mallorca, Catalina Cladera, per a aportar la nostra visió en la preparació del pla de reactivació econòmica i social de Mallorca.

Un dels primers projectes que hem presentat al Consell de Mallorca i a la Mancomunitat és el de la creació d'una "Fitxa Ambiental" per al sector turístic del Pla. En col·laboració amb ALCAIB, es va elaborar aquesta proposta de posada en valor d'hotels, restaurants i comerços en funció de la seva petjada ecològica. Aquest seria el distintiu de qualitat del futur, en el qual quedarien reflectides les bones pràctiques energètiques, el respecte al medi ambient i l'adaptació al canvi climàtic. Seria una eina per a remarcar els avantatges que el Pla té com a conjunt, reforçant el concepte de proximitat tant per la seva fiabilitat en seguretat sanitària com per la seva contribució en adaptació al canvi climàtic i reducció de la petjada ecològica.

Adalt: signatura del
conveni amb el Consell, la
Mancomunitat i ALCAIB.

Abaix: reunió amb la
presidenta del Consell.

Participació en SuSTowns

El projecte "SuSTowns: Promoció del turisme sostenible a petits pobles amb encant del Mediterrani" és una iniciativa d'àmbit europeu del programa Interreg Mediterranean. L'objectiu és el de desenvolupar eines de planificació i gestió del turisme que evitin el declivi dels petits pobles mediterranis promovent un turisme sostenible i de qualitat, posant en valor el patrimoni cultural local.

Com a part del procés participatiu, el projecte compta amb 455 actors entre entitats públiques d'àmbit local, autonòmic i nacional, així com organitzacions de la societat civil d'Itàlia, Espanya, Albània, Grècia, Eslovènia, Croàcia i Portugal. A Mallorca, els dos municipis pilot són Montuïri i Ses Salines, en els quals s'han elaborat durant els darrers mesos plans d'acció local de promoció de turisme sostenible amb un enfocament participatiu.

Pla de Mallorca XXI va ser convidada a participar a les taules de debat i els seminaris del projecte pilot a Montuïri. En aquest projecte, que encara tindrà continuïtat al llarg de 2021 i 2022, participam reflexionant sobre les riqueses de Montuïri i també sobre les possibles solucions a les deficiències actuals. Sempre amb una perspectiva no únicament de l'activitat turística, sinó del conjunt de la societat i de l'entorn.

3 Diversificació econòmica

Col·laboració amb Mercat Social

Redacció EL PLA.- Des de Mercat Social s'ha posat en marxa el procés de recollida d'informació, a través de l'associació Pla de Mallorca XXI, per a l'elaboració del Catàleg d'Economia Local i Social dels municipis de la Mancomunitat del Pla, previst en el projecte ESS Local que duen a terme amb el suport del Departament de Promoció Econòmica i Desenvolupament Local del Consell per desenvolupar el Pacte per al foment de l'economia social i solidària i el desenvolupament local signat el juliol de 2020.

En una primera fase s'ha recollit informació a través d'un formulari web sobre iniciatives de l'economia social i solidària (cooperatives de treball i agroalimentàries, agroecologia i entitats del Tercer Sector d'acció social), d'acord amb una primera relació d'iniciatives prèviament identificades.

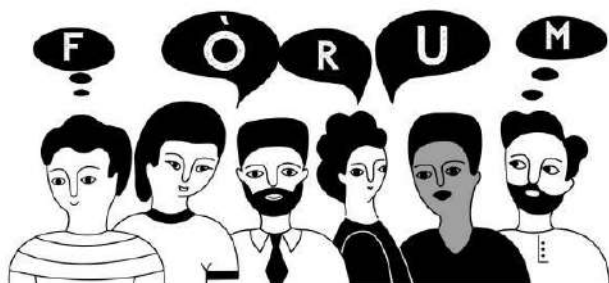
En una segona fase s'ha recollit informació amb el mateix formulari sobre productors amb criteris de desenvolupament local (artesans amb carta d'artesà o mestre artesà i productes amb Denominació d'Origen i Indicació Geogràfica Protegida).

El llistat de contactes del qual es disposava inicialment, s'ha ampliat contactant amb tots els Ajuntaments, la Direcció Insular de Comerç i Artesania del Consell de Mallorca, cooperatives agrícoles i gremis d'artesans, a més de nous contactes que facilitats per alguns enquestats. A partir d'aquests llistats s'ha contactat amb tots, via telefònica i per correu electrònic, explicant en què consisteix el Catàleg, els beneficis que els pot aportar de cara al reconeixement i difusió, i les instruccions per a omplir el formulari.

La resposta ha sigut positiva, amb 23 participants de la primera fase i 28 de la segona. A més, molts dels participants han agraït la iniciativa i esperen que els pugui ser d'utilitat. Una vegada finalitzat el treball de camp per a la recollida d'informació, actualment el catàleg es troba en procés d'elaboració, amb la previsió que es pugui publicar a mitjan octubre.

Fòrum de la Societat Civil

DE LA SOCIETAT CIVIL

PER A LA RECONSTRUCCIÓ DE LES ILLES BALEARS

En un context de transició, diverses entitats ciutadanes s'han reunit entorn del Fòrum de la Societat Civil amb l'objectiu de dinamitzar la participació i crear debat per a la transformació i la reconstrucció de les Illes Balears. Les entitats que formen part del Fòrum, com Pla de Mallorca XXI, comparteixen la necessitat d'abordar el canvi de model econòmic, i per això es reuneixen entorn d'aquest espai de

debat plural que té la vocació de consensuar, generar i presentar propostes davant les principals institucions públiques.

El Fòrum s'ha estructurat en grups de feina seguint els tres principals eixos d'acció: Grup de Transició Ecològica, Grup de Transició Econòmica i Grup de Transició Social; a més d'un quart grup de feina específic sobre els Fons Europeus. Durant els darrers mesos, cada grup ha anat desenvolupant diferents documents amb propostes, que s'han anat presentant i debatent en reunions amb les institucions (com el Govern de les Illes Balears i el Consell de Mallorca); així com en actes públics, en els anomenats "Diàlegs sobre la transició en temps d'emergència", on han assistit representants de la conselleria de Fons Europeus o del Consell Econòmic i Social, entre d'altres.

Presentació del Fòrum de la Societat Civil, a la sala d'actes del Parlament. Octubre 2020.

ALIANCES

Consell de Mallorca, Mancomunitat del Pla i ALCAIB

Signat un conveni de col·laboració a quatre parts per impulsar projectes de promoció i informació turística basats en el desenvolupament sostenible, la promoció de la qualitat del producte turístic i la identitat pròpia del Pla de Mallorca.

Mercat Social

Col·laboració en l'elaboració del Catàleg d'iniciatives d'economia social i solidària del Pla de Mallorca.

Fundació Iniciatives del Mediterrani

Signat un conveni de col·laboració per al suport en les tasques de coordinació de projectes, gestió administrativa i comunicació.

IES Juniper Serra

Signat un conveni de col·laboració per a comptar amb alumnes en pràctiques.

Es Liceu

Signat un conveni de col·laboració per a comptar amb alumnes en pràctiques.

Mitjans de comunicació locals

Part de les informacions recollides a EL PLA són generosament facilitades pels mitjans de comunicació local.

Fòrum de la Societat Civil

Amb una trentena d'entitats, formam part d'aquesta plataforma per fer incidència conjunta sobre la transició del model econòmic, ecològic i social.

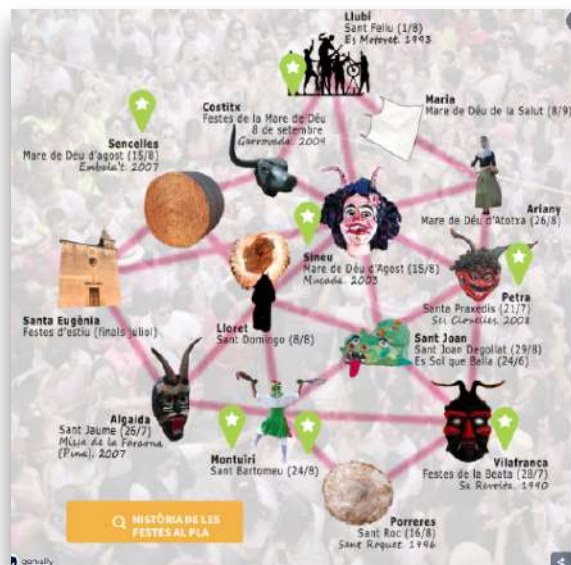
COMUNICACIÓ

La plana web www.plademallorcaxxi.com i els perfils a les xarxes socials Facebook i Twitter esdevenen la nostra línia de contacte directe amb la gent, i suposen una eina d'informació i difusió de les nostres activitats.

Amb la presentació de l'associació vàrem estrenar la nostra plana **web**. A ella penjam notícies relacionades amb l'entitat, materials interactius com el mapa "El Pla en festes", la secció amb testimonis "Veus del Pla" o la secció "Apunts del Pla", amb articles de Climent Picornell. A més a la web es recullen els diferents números de la revista EL PLA. Des que la vàrem llençar gairebé 2.500 persones han entrat a la plana web.

Els seguidors als perfils de **xarxes socials** van en augmentant a poc a poc: 160 persones ens segueixen a Twitter i 220 a Facebook.

La nostra principal plataforma de comunicació, on exposar temes del nostre interès i donar veu a la gent de la comarca (des de les institucions locals, a la societat civil o el sector agrícola, empresarial o cultural, per posar alguns exemples) és la **revista EL PLA**. Amb una periodicitat bimensual (el 2020, mensual) i amb 12 números, ja és una publicació consolidada i reconeguda a la comarca.

PLA DE MALLORCA XXI

[Qui som](#)[Què feim](#)[Actualitat](#)[Articles](#)[Documents](#)[Fes-te soci/a](#)[Catàleg](#)

Som una entitat associativa, sense afany de lucre, independent i oberta a tothom que estima el Pla de Mallorca: volem reflexionar i proposar idees pel futur de la regió.

Els projectes

PLA DE MALLORCA **XXI**

